

WORLD BANK GROUP
THE WORLD BANK
IBRD · IDA
IFC International
Finance Corporation

မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်လေ့လာချက်

၂၀၁၉

ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းစနစ်ကို လေ့လာသုံးသပ်၍ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေမည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်း

နောက်ခံအကြောင်းအရာ - ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းစနစ်များကို လေ့လာသုံးသပ်၍ ပိုမို ကောင်းမွန်လာစေမည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ် လေ့လာချက်၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကို သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာနနှင့် လက်တွဲ၍ ပြုစုခဲ့ပါသည်။

ဤစာတမ်းသည် EIA စနစ်များ အပေါ် သိရှိနားလည်မှုကို တိုးမြှင့်စေပြီး ၎င်းတို့ ခိုင်မာအားကောင်းလာစေရန် အကြံပြုချက်များ ပံ့ပိုးပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

နည်းလမ်းများ - ၂၀၁၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဧပြီလအထိ၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေးကော်ပိုရေးရှင်း တို့သည် ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းစနစ်များအား လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ဤစာတမ်းသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအား ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (၂၀၁၅) ကို အကောင် အထည်ဖော်ရာတွင် တွေ့ကြုံရမည့် ဝန်ထမ်းခန့်ထားခြင်းဆိုင်ရာ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ၊ နည်းပညာဆိုင်ရာ၊ ဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများ အပါအဝင် အဓိကစိန်ခေါ်မှုများကို သတ်မှတ် ဖော်ထုတ်ပေးကာ အကြံပြုချက်များ ပေးထားပါသည်။

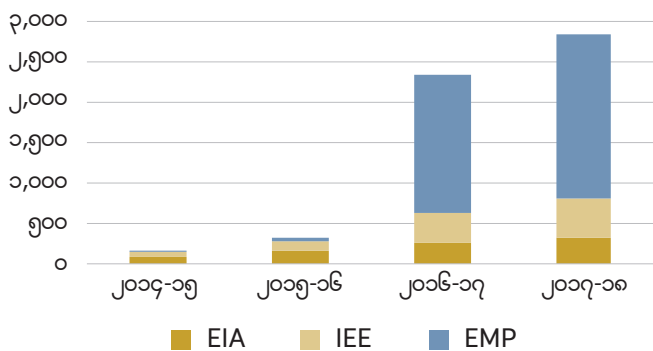
ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းစနစ်များအား ပြန်လည်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းတွင် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၏ အချက်အလက်များအား ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ပြည်ထောင်စုအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ရေးဌာနခွဲ ဝန်ထမ်းများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဆိုင်ရာ နည်းပညာဆိုင်ရာအကြံပေးများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ တတိယအဖွဲ့အစည်း စီမံသုံးသပ်သူများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများအား မေးမြန်း၍ စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။

ခိုင်မာသည့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းစနစ်သည် ကြီးမားသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းများ၏ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော သက်ရောက်မှုများအား သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်၍ စီမံခန့်ခွဲရာတွင် အလွန်အရေးပါပြီး စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် လူမှုရေးစုပေါင်းပါဝင်မှုတို့ကိုလည်း ဟန်ချက်ညီစေပါသည်။ EIA အစီရင်ခံစာများ စိစစ်သုံးသပ် အတည်ပြုရာတွင် သိသာထင်ရှားသောစိန်ခေါ်မှုများ ကျန်ရှိနေဆဲဖြစ်ပြီး ထိရောက်မှုရှိသည့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်းစနစ် ပြဌာန်းထားခြင်းမရှိသေးပါ။ များမကြာမီက အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ခိုင်မာအားကောင်းစေရေးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ရေးတို့အတွက် အချို့သော ဆောင်ရွက်မှုများရှိခဲ့ပါသည်။

- ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဥပဒေ (၂၀၁၂) ကို စတင်ပြဌာန်းခဲ့ပြီး အဆိုပါဥပဒေကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး နည်းဥပဒေများ (၂၀၁၄) နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (၂၀၁၅) ထုတ်ပြန်ခြင်းများ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။
- ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းများ (EIAs)၊ ကနဦးပတ်ဝန်းကျင် ဆန်းစစ်ခြင်းများ (IEEs) နှင့် ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များ (EMPs) ကို စိစစ်သုံးသပ်ရန်နှင့် အတည်ပြု ကြီးကြပ်နိုင်ရန် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအောက်တွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ရေးဌာနခွဲကို တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။
- နှစ်စဉ်တင်ပြလာသော EIAs၊ IEEs၊ EMPs အရေအတွက်သည် တိုးလာလျက်ရှိပြီး ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် EMPs နှင့် ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် အားလုံးသော အစီရင်ခံစာများ သိသာထင်ရှားစွာ တိုးလာခဲ့ပါသည်။ (ပုံ - ၁)

ပုံ-၁

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း လက်ခံရရှိခဲ့သော EIA ၊ IEE နှင့် EMP အစီရင်ခံစာများ

ရင်းမြစ် - ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာနမှ အချက်အလက်များ

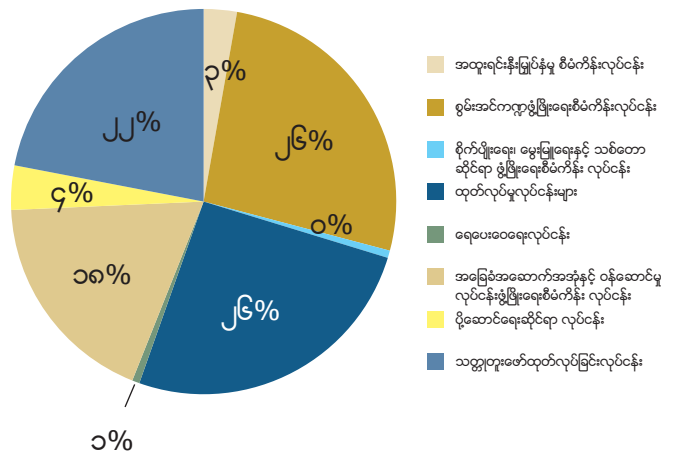
- ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအထိ တင်ပြလာသော အစီရင်ခံစာ စုစုပေါင်း ၂၇၈၃ အုပ် ရှိပြီး အစီရင်ခံစာ၏ (၈၉.၆ ရာခိုင်နှုန်း) ပြန်ကြားပြီးဖြစ်ပါသည်။
- အစီရင်ခံစာများ၏ ၆.၉ ရာခိုင်နှုန်း (၁၉၂) ကိုသာ အတည်ပြုနိုင်ခဲ့ပြီး EIAs ၂၅၀ အုပ်၊ IEEs ၄၈၂ အုပ်နှင့် EMPs ၁၈၅၁ အုပ် တို့အား အတည်ပြုရန် ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။
- လက်ရှိ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော စီမံကိန်းများ သို့မဟုတ် စီမံကိန်း အသစ်များအား စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စာရင်းစစ်ခြင်းတို့အတွက် ထိရောက်သည့် စနစ်တစ်ခု မရှိသေးပါ။

ကဏ္ဍအလိုက် EIAs ၊ IEEs နှင့် EMPs အစီရင်ခံစာများ

လက်ရှိတွင် သတ္တုတူးဖော်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဏ္ဍ မှ တင်ပြလာသော အစီရင်ခံစာများမှာ အစီရင်ခံစာ စုစုပေါင်း၏ ၇၂.၂ ရာခိုင်နှုန်း (၂၀၁၀ အုပ်) ရှိပါသည်။ EIA အစီရင်ခံစာများကို ကဏ္ဍအသီးသီးမှ တင်ပြထားရှိမှုဖြစ်ပါသည်။

ပုံ-၂

၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာနှစ်မှ ၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း လက်ခံရရှိခဲ့သော EIA အစီရင်ခံစာများ

ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအတွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်မည့် အစီအစဉ်

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်း (၂၀၁၈-၂၀၃၀) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒ (၂၀၁၉) တို့သည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်းများ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝသယံဇာတများအား အထူးအလေးထားထည့်သွင်းစဉ်းစားစေသည့် အခြေခံအုတ်မြစ် ဖြစ်ပါသည်။

- **မြန်မာနိုင်ငံ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲပြီး ဟန်ချက်ညီသော ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု စီမံကိန်း (၂၀၁၈-၂၀၃၀)** - စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သဘာဝသယံဇာတများ၏ အရေးပါမှုကို အသိအမှတ်ပြုပါသည်။ ပန်းတိုင် ၃ တွင် စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ရန် လိုအပ်ကြောင်းနှင့် အဆိုပါ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးလာမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ဆိုးကျိုးများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရေး ထိရောက်သည့် လူမှုရေးရာနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ဘေးကင်းလုံခြုံမှု အစီအမံများ တည်ထောင်ထားရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။
- **မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒ (၂၀၁၉)** - မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာမူဝါဒတွင် (၁) သန့်ရှင်းသော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ကောင်းမွန်သော ဂေဟစနစ်များ ရရှိရေး၊ (၂) စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေး စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရရှိရေးနှင့် (၃) ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲရေးကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ရေးဟူသော မဟာဗျူဟာမြောက် ဧရိယာ (၃) ခု ပါရှိပါသည်။

ဘဏ္ဍာငွေ၊ ဝန်ထမ်းအင်အားနှင့် အရင်းအမြစ်များ လက်ရှိအခြေအနေ

သယံဇာတ နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် ၎င်းအောက်ရှိ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနသည် ၂၀၂၅ ခုနှစ်မတိုင်မီ ဝန်ထမ်း ၁၉၀၀၀ ကျော် တိုးမြှင့်ခန့်ထားရန်နှင့် ခရိုင်ရုံး ၇၃ ရုံး၊ မြို့နယ်ရုံး ၃၆၅ ရုံး တိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်သွားရန် ကြိုးကြိုးမားမား ရည်ရွယ်ထားရှိပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းစနစ်အား ခိုင်မာအားကောင်းစေရန် အရေးတကြီး လိုအပ်ကြောင်းလည်း ကိုယ်တိုင် သိရှိနားလည် ထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ လုပ်ဆောင်ရန် ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ၊ အရင်းအမြစ်များ (ဝန်ထမ်းအင်အား) နှင့် စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ခြင်းများ လိုအပ်ပါလိမ့်မည်။

၂၀၁၇-၂၀၁၈ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် သတ်မှတ်ထားသော ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေထားရှိမှုမှာ အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၂ သန်း အောက်သာရှိပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာငွေမှ ဘဏ္ဍာငွေ ခွဲဝေရရှိမှုသည် ပုံမှန် မြင့်တက်လျက်ရှိရာ ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ၀.၁၅ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ဘဏ္ဍာနှစ်တွင် ၀.၂၃ ရာခိုင်နှုန်း အထိ တိုးလာခဲ့ပါသည်။

ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (၂၀၁၅) အား ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် သိသာထင်ရှားသော စိန်ခေါ်မှုများ ကျန်ရှိနေဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ စိန်ခေါ်မှု ကြီးမားခြင်းမှာ ကဏ္ဍအားလုံးမှ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုလုပ်ငန်းများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုလုပ်ငန်းများ အတွက် EIAs များအား ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအနေဖြင့် စိစစ်သုံးသပ် အတည်ပြုရန်နှင့် နောက်ဆက်တွဲလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ဝန်ထမ်းအင်အား နည်းပါးခြင်းနှင့် ဌာနတွင်း စွမ်းဆောင်ရည် အကန့်အသတ်ရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် EIAs ၊ IEEs ၊ EMPs အစီရင်ခံစာများ စုပုံလာကာ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနတွင် များပြားသော အလုပ်ဝန်ပိုခြင်းများ ဖြစ်လာစေပါသည်။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

- **EIA အစီရင်ခံစာများအား အချိန်မီ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်း ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် စွမ်းဆောင်ရည် နှင့် ဝန်ထမ်းအင်အား အကန့်အသတ်ရှိခြင်း** - ၂၀၁၉ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလအရ တင်ပြလာသော EIAs ၂၈၇ အုပ် (၁၃ ရာခိုင်နှုန်း) အနက် ၃၇ အုပ်ကိုသာ အတည်ပြု ခဲ့ပါသည်။
- **ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ လိုက်နာဆောင်ရွက်မှု သက်သေခံ လက်မှတ် (ECC) ထုတ်ပေးရေးတွင် ကြန့်ကြာခြင်း** - ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇွန်လအထိ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနသည် ECC ၁၀ ခု အောက်သာ အတည်ပြု ထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။
- **တင်ပြလာသော ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်း (EIAs)၊ ကနဦး ပတ်ဝန်းကျင် ဆန်းစစ်ခြင်း (IEEs)၊ ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ် (EMPs) များ အရည်အသွေး မပြည့်မီခြင်း** - ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး ဦးစီးဌာနသည် နေ့စဉ်ရက်ဆက် တင်ပြလာသော ပြီးပြည့်စုံမှုမရှိ၊ အားနည်းသော အစီရင်ခံစာပေါင်းများစွာကို စိစစ်ဖြေရှင်း နေရပါသည်။ အဆိုပါ အစီရင်ခံစာများထဲတွင် ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် သက်ရောက်မှု နှင့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိမှု ဆန်းစစ်ခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို ကောင်းစွာ ဖော်ထုတ်ထားခြင်း မရှိသည့်အတွက် ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှု အစီအစဉ်များနှင့် ထိခိုက်မှုလျှော့ချရေး နည်းလမ်းများ ပြည့်စုံမှုမရှိ၊ အားနည်းလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ အထူးသဖြင့် သတ္တုတူးဖော် ထုတ်လုပ်ခြင်း ကဏ္ဍတွင် စုစုပေါင်းတင်ပြလာသော အစီရင်ခံစာများ ၏ ၇၂.၂ ရာခိုင်နှုန်း (၂၀၁၀ အုပ်)သည် ပြီးပြည့်စုံမှု မရှိသည်ကို တွေ့ရှိ ရပါသည်။
- **စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း အားနည်းခြင်း** - ယခုလက်ရှိတွင် ထိရောက်မှုရှိသည့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှု ခြင်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်းစနစ် ပြဌာန်းထားခြင်း မရှိသေးပါ။ ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန ရုံးချုပ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ရုံးများနှင့် ဆွေးနွေးမှုများအရ ပတ်ဝန်းကျင်ညစ်ညမ်းမှုထိန်းချုပ်ရေး ဌာနခွဲသည်

သာမန်အားဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ တိုင်တန်းမှုများအပေါ် ဖြေရှင်းသည့်အခါ၌သာ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်းကို လုပ်ဆောင်နိုင်လေ့ရှိကြောင်း တင်ပြပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။

- **ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၊ မြို့နယ်အာဏာပိုင်များနှင့် အခြားဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သည့် ဆက်စပ်ကော်မတီများအား တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်အချို့တွင် ခွဲစည်းတည်ထောင်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။** ၎င်းတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကြီးမားသော စီမံကိန်းများဖြစ်သည့် ဘီလပ်မြေစက်ရုံများ၊ ရေအားလျှပ်စစ်နှင့် သတ္တုတူးဖော်ခြင်းတို့တွင် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် စစ်ဆေးခြင်းများ ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ထိန်းချုပ်ရေးဌာနခွဲနှင့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်ရုံးများတွင် ထိရောက်သော စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း ဆောင်ရွက်ရန် ဝန်ထမ်းအင်အား၊ ပစ္စည်းကိရိယာများနှင့် ထောက်ပံ့မှုများ အကန့်အသတ်သာ ရှိပါသည်။
- **အထူးစီးပွားရေးဇုန်များတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအား အသုံးပြုရာတွင် စိန်ခေါ်မှုများ ရှိနေခြင်း**
- **စီမံကိန်းရေးဆွဲရာတွင် မဟာဗျူဟာမြောက် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ခြင်းနည်းလမ်း အသုံးပြုမှု အားနည်းခြင်း**
- **အများပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်မှု၊ အများပြည်သူသို့ ထုတ်ဖော်တင်ပြမှုနှင့် လူမှုရေးရာထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းပြုလုပ်ရန်အားနည်းခြင်း** - လူမှုရေးရာ ပြဿနာများနှင့်ပတ်သက်၍မည်သည့်ဝန်ကြီးဌာန/ဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူဆောင်ရွက်မည်ဆိုသည်ကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြထားမှုမရှိခြင်း

ရှေ့ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ရမည့်အရာများ

ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းစနစ် ပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် အကြံပြုချက်များသည် အစိုးရအနေဖြင့် EIA လုပ်ငန်းစဉ်အား စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ခေတ်မီသော သတင်းအချက်အလက် စနစ်တစ်ရပ်ကို ရရှိသောချာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအား ပို၍ထိရောက်သော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိန်းညှိပေးသည့် အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်လာစေရန် သင့်တော်သော နည်းပညာစွမ်းရည်၊ ပစ္စည်းကိရိယာများ၊ ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေနှင့် ဝန်ထမ်းအင်အား ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးအတွက် အကြံပြုချက်ကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။

ဤ မြန်မာနိုင်ငံ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဆန်းစစ်လေ့လာချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲရေးကို ပိုမိုကောင်းမွန်စေမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များစွာကို အကြံပြု ဖော်ပြထားပါသည်။

ကာလတိုအတွင်း ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါသည်။

- **ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်စနစ် ထူထောင်ခြင်း (EMIS)**- EIA ၊ IEE နှင့် EMP အစီရင်ခံစာများ စိစစ်သုံးသပ် အတည်ပြုခြင်းအတွက် EMIS အဆင့် ၁ ကို ပုံဖော်မည်ဖြစ်ပြီး EMIS

တွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးရုံးများရှိ လက်ရှိ သတင်းအချက်အလက်နှင့် ဆက်သွယ် ရေးနည်းပညာများ၊ ဆောင်ရွက်မည့် လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် အစီရင်ခံစာ ကြီးကြပ်ထိန်းသိမ်းမှုများ ပါဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

- **EIA ၊ IEE နှင့် EMP အစီရင်ခံစာများ အတည်ပြုခြင်းအတွက် ဘေးအန္တရာယ်ရှိမှုကို အခြေပြုသော နည်းလမ်းအား အသုံးပြုခြင်းနှင့် အတည်ပြုခွင့် အာဏာအပ်နှင်းခြင်း** - စီမံကိန်းအမျိုးအစားခွဲခြားခြင်း အတွက် ဘေးအန္တရာယ်ရှိမှုကို အခြေပြုသော နည်းလမ်း ဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (၂၀၁၅) တွင် အစီရင်ခံစာ အတည်ပြုခြင်းအတွက် မည်ကဲ့သို့ လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းနိုင်ကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် ဥပဒေကြောင်းဆိုင်ရာ စိစစ်သုံးသပ်ခြင်း။
- **တတိယအဖွဲ့အစည်း စိစစ်သုံးသပ်သည့်အဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခြင်း** - EIA နှင့် IEE အစီရင်ခံစာများ စိစစ်သုံးသပ်ရာတွင် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနအား ကူညီရန် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များအား စုစည်းဆောင်ရွက်နိုင်စေရန် လွတ်လပ်သော စိစစ်သုံးသပ်သူများအဖွဲ့အတွက် ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေး ယန္တရား တည်ထောင်ခြင်း။
- **စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် သင်တန်းများပေးခြင်းတို့တွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း** - ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ရေးဌာနခွဲ၊ ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ထိန်းချုပ်ရေးဌာနခွဲမှ ဝန်ထမ်းများ၊ နည်းပညာအကြံပေးများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများကို ဦးစားပေးသင်ကြားရမည့်အကြောင်း အရာများအား သတ်မှတ်ရန် လိုအပ်ချက်များ ဆန်းစစ်သည့် သင်တန်းများပေးခြင်း။
- **ကဏ္ဍအလိုက် လမ်းညွှန်ချက် မူကြမ်းများ အပြီးသတ်ခြင်းနှင့် အခြားသော သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအလိုက် လမ်းညွှန်ချက်ပြင်ဆင်ခြင်း** - ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန သည် သတ္တု၊ ရေနံနှင့်သဘာဝဓာတ်ငွေ့၊ ရေအားလျှပ်စစ်နှင့် အများပြည်သူ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းတို့တွင် ကဏ္ဍအလိုက် လမ်းညွှန်ချက် မူကြမ်းများ အတည်ပြုပြဌာန်းရန် လိုအပ်ပါသည်။ အခြားကဏ္ဍအလိုက် လမ်းညွှန်ချက်များဖြစ်သည့် အထူးစီးပွားရေးဇုန်၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးလက်လုပ်လက်စားနှင့် အသေးစားသတ္တုတွင်းလုပ်ငန်းများအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များကို ဦးစားပေးသတ်မှတ်ကာ ထပ်မံရေးဆွဲရန်လည်းလိုပါသည်။
- **ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ရေးဌာနခွဲ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခြင်း** - ပုံမှန်ရုံးလုပ်ငန်းများနှင့် အစီရင်ခံစာ စိစစ်သုံးသပ်အတည်ပြုခြင်းအတွက် နည်းပညာနယ်ပယ်သို့ လုပ်ငန်းများကို ခွဲခြားဆောင်ရွက်ရန် ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ရေးဌာနခွဲအား ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းရာတွင် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စိစစ်သုံးသပ်မှု ပြုလုပ်ခြင်း။
- **ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာလိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဥပဒေအကျိုး သက်ရောက်မှုရှိစေခြင်းအား တိုးတက်စေခြင်း** - ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်းနှင့်စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ရေး ဌာနခွဲနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ထိန်းချုပ်ရေးဌာနခွဲတို့အား ဥပဒေဆိုင်ရာနှင့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စိစစ်သုံးသပ်မှု ပြုလုပ်ခြင်း။
- **ဘဏ္ဍာရေးယန္တရားတည်ဆောက်ခြင်း** - EIA စိစစ်သုံးသပ် အတည်ပြုခြင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်းနှင့် လိုက်နာ ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အတွက် အကြောင်းအရာ ကောက်ခံရရှိရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ပုံဖော်နိုင်ရန် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဥပဒေ (၂၀၁၂)၊

ပတ်ဝန်း ကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနည်းဥပဒေ (၂၀၁၄) နှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း (၂၀၁၅) တို့အား ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း။

- **ပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုရန်ပုံငွေတည်ထောင်ခြင်း** - ၎င်းရန်ပုံငွေသည် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စစ်ဆေးခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံစာ စိစစ်သုံးသပ်အတည်ပြုခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်များကို တိုးတက်ကောင်းမွန်စေရန် အသုံးပြုရာတွင် ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်မည့် သိသာထင်ရှားသည့် ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များကို ဖော်ထုတ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည် (Schulte နှင့် Baird ၂၀၁၈) ။

ဖွံ့ဖြိုးမှုမိတ်ဖက်များ၏ ကူညီ ထောက်ပံ့မှု

လွန်ခဲ့သော ၃ နှစ်တာ ကာလအတွင်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေးကော်ပိုရေးရှင်း၊ အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၊ ဂျပန်နိုင်ငံ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးအေဂျင်စီ၊ ကုလသမဂ္ဂ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစီအစဉ်၊ နော်ဝေနိုင်ငံပတ်ဝန်းကျင် အေဂျင်စီ၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးကဏ္ဍ တာဝန်ယူမှုရှိရေး အထောက်အကူပြုဌာနနှင့် အခြားဖွံ့ဖြိုးမှု မိတ်ဖက်များသည် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာန၏ စွမ်းဆောင်ရည် တည်ဆောက်ရာတွင် သင်တန်းပေးခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍအလိုက် တိကျသော လမ်းညွှန်ချက်များ ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ကူညီထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။

ဘေးကင်းလုံခြုံမှုအစီအမံများ သင်တန်းကျောင်း (Safeguards Learning Center)

ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်၊ ဂျပန်နိုင်ငံ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး အေဂျင်စီတို့နှင့် ပူးပေါင်း၍ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုဆန်းစစ်ရေး ဌာနခွဲနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ညစ်ညမ်းမှု ထိန်းချုပ်ရေးဌာနခွဲမှ ဝန်ထမ်းများ၊ နည်းပညာအကြံပေးသူများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍများအား ထောက်ပံ့ကူညီရန် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ ဩစတေးလျ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုအစီအမံများ လက်တွဲဖော်ဆောင်ရေး အစီအစဉ် (World Bank Australia Safeguard Partnership) မှ တစ်ဆင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဦးစီးဌာနတွင် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုဆိုင်ရာ ဘေးကင်းလုံခြုံမှုအစီအမံများ သင်တန်းကျောင်း ဖွင့်လှစ်တည်ထောင်ရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဘဏ္ဍာရေး ကော်ပိုရေးရှင်းသည် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် လက်တွဲ၍ လူမှုစစ်တမ်း ကောက်ယူသည့် နည်းလမ်းများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းနေရာချရေး လုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲခြင်း၊ သက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအစီအစဉ်ကို ပုံဖော်ခြင်း၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှု ဆန်းစစ်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်းကဲ့သို့သော အကြောင်းအရာများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဘေးအန္တရာယ်ရှိမှု ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများ ပိုမိုကောင်းမွန်လာစေရန် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သွားပါမည်။

ရည်ညွှန်း

Schulte, William J., and M. H. Baird. 2018. "Myanmar's Nascent Environmental Governance System: Challenges and Opportunities." *Natural Resources and Environment* 33 (2): 21–26.